

Az Internet II jövője: felmérés internetszakértők elképzeléseiről

A *Pew Charitable Trusts* jótékonyági alapítvány 1999-ben létrehozott kezdeményezése, az internet társadalmi hatását szondázó *Pew Internet and American Life Project* az észak-karolinai *Elon Egyetemmel* közösen végzett friss felmérést az internet vezető személyiségei, aktivistái és elemzői körében. A 2020-ra vonatkozó körkérdésben részt vevők többsége egyetértett az alábbi jóslatokkal:

- A kis költséggel üzemelő globális hálózat olajozottan működik és fejlődik; a kisimuló, kiegyenlített világban a hálózat új lehetőségeket kínál. A mobil és vezeték nélküli kommunikáció általánosan elterjedt és uralkodó kommunikációs forma lett.
- A technológia feletti ellenőrzést továbbra is emberek tartják kézben, bár az automatizálás újabb és újabb területeket hódít meg, és az „okos eszközök” egyre szaporodnak. Ugyanakkor a megkérdozett szakértők 42%-a pesszimista abban, hogy az ember uralni tudja-e a technológiát a jövőben. A veszélyek és függőségek növekednek, képességünk ezekkel nem tud lépést tartani, és a technológia ellenőrzése kicsúszik az emberek kezéből. (Ez volt a felmérés egyik nagy meglepetése.)
- A technikát elutasítók kulturális csoportként fognak fellépni, jellemzőjük a hálózaton kívüli élet. Egyeseknél mindez pusztán az információs túltöltődés ellen kialakított meggyőződés, mások viszont erőszakkal és terrorista eszközökkel szállnak szembe a technológia szülte változással.
- Az emberek tudatosan vagy tudtukon kívül többit árulnak el magukról, amiből származik ugyan némi hasznuk, privát szférájuk viszont csorbát szenved.
- Az angol lesz a globális kommunikáció egyetemes nyelve, de a többi nyelv is megmarad. Többen azt jósolják, hogy más nyelvek, például a mandarin szerepe szembenőően növekedni fog.

Komoly viták alakultak ki a futurista forgatókönyvekről a felmérés 742 résztvevője között. A kétke-

dők szerint a kormányok és vállalatok nem fogják szükségképpen erőltetni a hálózat eljuttatását a szegény rétegekhez, így fennmaradnak a komoly társadalmi egyenlőtlenségek.

A szakértők és elemzők véleménye abban a kulcskérdésben is megoszlik, hogy vajon jobb hely lesz-e a világ 2020-ban, amikor az internet az emberek és az intézmények nagyobb átláthatóságához vezet. 46% úgy gondolja, hogy a szervezetek és egyének nagyobb átláthatósága ellensúlyozza a magánszférát érintő hátrányokat, 49% nem osztotta ezt a nézetet.

A teljes szöveg a következő címen érhető el:
http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Future_of_Internet_2006.pdf

/Library Hi Tech News, 23. köt. 10. sz. 2006. p. 29./

(Bánhegyi Zsolt)

Object Reuse and Exchange (ORE)

A *Nyílt Hozzáférés Kezdeményezés (Open Archives Initiative = OAI)* küldetésének központi eleme a rendszerek és szolgáltatások közötti átjárhatóság szabványainak fejlesztése a tartalom hatékony közvetítése érdekében. Legújabb projektjében, az *Object Reuse and Exchange*-ben (ORE = *Objektum újrafelhasználása és cseréje*), a szervezet olyan specifikációkat akar kialakítani, amelyek alapján az eltérő típusú adattárolók kicserélhetik információikat saját digitális objektumaikról, azaz könnyebben hozzáférnek egymás reprezentációihoz. Ezáltal a repozitóriumok közötti szolgáltatások új generációját lehet kialakítani, amelyben a digitális objektumoknak a hosztadattárban tárolt értéke átörökíthető lesz más repozitóriumokra is.

Az ORE céljait a tudományos kommunikáció újabb fejleményei ösztönözték, többek között a tudományos anyagok jelentős szaporodása az összes tudományos jellegű – intézményi vagy tudomány-

ági – repozitóriumban, online folyóirat-adattárban és adathalmaz-tárolóhelyen. A növekedés valódi jelentősége az, hogy az elosztott repozitóriumból és a bennük tárolt tartalomobjektumokból egy új, digitális alapú tudományos kommunikációs keretrendszer építhető fel. Egy ilyen keretrendszeren belül lehetővé válik a digitális objektumok és azok alkotóelemeinek (szöveg, képek, adatok és szoftver) zökkenőmentes és folyamatos újrafelhasználása, újrendezése, összegyűjtése.

Ebben a keretrendszerben új idézési formák alakíthatók ki, az objektumok virtuális gyűjteményei hozhatók létre, függetlenül az objektumok elhelyezkedésétől, és olyan új munkafolyamok, amelyek a tudományos objektumokhoz értéket adnak elosztott regisztráció, hitelesítés, lektorálási és archiválási szolgáltatások révén. Bár a tudományos kommunikáció áll az alkalmazás célja mögött, az ORE specifikációi más területen is gyümölcsözteshetők lesznek. A projekt futamideje 2006 októberétől 2008 szeptemberéig tart.

A munkatervben mielőbb megvalósítandó feladatként szerepel:

- egy nemzetközi tanácsadó bizottság felállítása, amelynek tagjai intézményi repozitóriumok, kiadók, könyvtárak és oktatástechnológiai szervezetek vezetői;
- egy nemzetközi munkacsoport felállítása, amely rendszeresen ülésezik a két év alatt, és kidolgozza az ORE-specifikációk rendszerét;
- egy kísérleti tesztelő közösség megszervezése és összefogása, amely a fejlesztési szakaszban lévő szabványokat egy sor kontextusban kipróbálja.

Az ORE ezzel felsorakozik az OAI által kidolgozott metaadat-betakarítási protokoll, az OAI-PMH (OAI Protocol for Metadata Harvesting) mellé. A fejlesztés célja pontosabban az, hogy a kifejező digitális objektumra összpontosító OAI-ORE egészítse ki a OAI-PMH szűkebb, metaadat-központú hatókörét. A fejlesztés költségeit a *Mellon Alapítvány* fedezi. Az ORE-projekt koordinátorai *Carl Lagoze* (*Cornell Egyetem*) és *Herbert Van de Sompel* (*Los Alamos Kutató Laboratórium*).

További információ:

<http://www.openarchives.org/ore/>

/Library Hi Tech News, 23. köt. 10. sz. 2006. p. 25–26./

(*Bánhegyi Zsolt*)

Az OCLC éves jelentéséből

Az OCLC a 2006-os (június 30-án zárt) pénzügyi évben 208,4 millió USD bevételt ért el, 10,3%-kal többet az előző évinél.

Az OCLC tagkönyvtárak száma 54 419-ről 57 081-re emelkedett 110 országra kiterjedően. A könyvtárak 28,4 millió tételt katalogizáltak online, és 86,4 milliót kötegeltek üzemmódban. A *WordCat* adatbázis 9,3 millió rekorddal bővült, így az tavaly június 30-án 67,3 millió rekordot és 1,1 milliárd lelőhely-adatot tartalmazott.

A *CatExpresst* használó könyvtárak száma 1867-ről 2080-ra emelkedett. 9,7 millió online könyvtárközi tranzakció történt.

A *FirstSearch* használói 80,8 millió keresést végeztek, miközben az online elérhető elektronikus folyóiratok száma elérte a 6025-öt, összesen 40 kiadótól.

26 ország mintegy 1900 könyvtára használta a *QuestionPointot*, 15 626 könyvtár a *NetLibraryt*.

/Advanced Technology Libraries, 36. köt. 1. sz. 2007. p. 1., 10–11./

(*Szántó Péter*)

Elektronikus folyóiratok állományadatainak kezelése (eSerials Holding Service)

Az OCLC partnerkapcsolatba lépett az EBSCO folyóirat-kezelő rendszerével, a *Serials Solution*nel és a *TDnet*tel azért, hogy automatizálják a beállítások folyamatát, és ISSN-re alapozva tartsák nyilván az elektronikus periodikumok állományadatait a *WorldCat*ben anélkül, hogy növelnék a könyvtári munka terheit. Az *eSerials Holding Service* számos lehetőséget ajánl arra, hogy az elektronikus periodikumok állományadatait láthatóbbá tegye, kezelje a könyvtárközi kölcsönzéseket, és elvezessen a cikkek teljes szövegeihez egy betűrendes jegyzék vagy egy OpenURL-feloldó közbeiktatásával.

A *FirstSearch* oldalán elérhető *WorldCat*hez korlátlan hozzáférésre előfizető könyvtárak elektronikus folyóiratainak rekordjait ez a szolgáltatás láthatóvá teszi a weben keresők számára a *WorldCaten* keresztül. A *WorldCat* ezzel elérhetővé teszi a könyvtárak rekordjait a kedvelt internetes keresésekben,